

Hoge Raad voor de Werkgelegenheid

Verslag 2014

Jan Smets,
Ondervoorzitter van de HRW

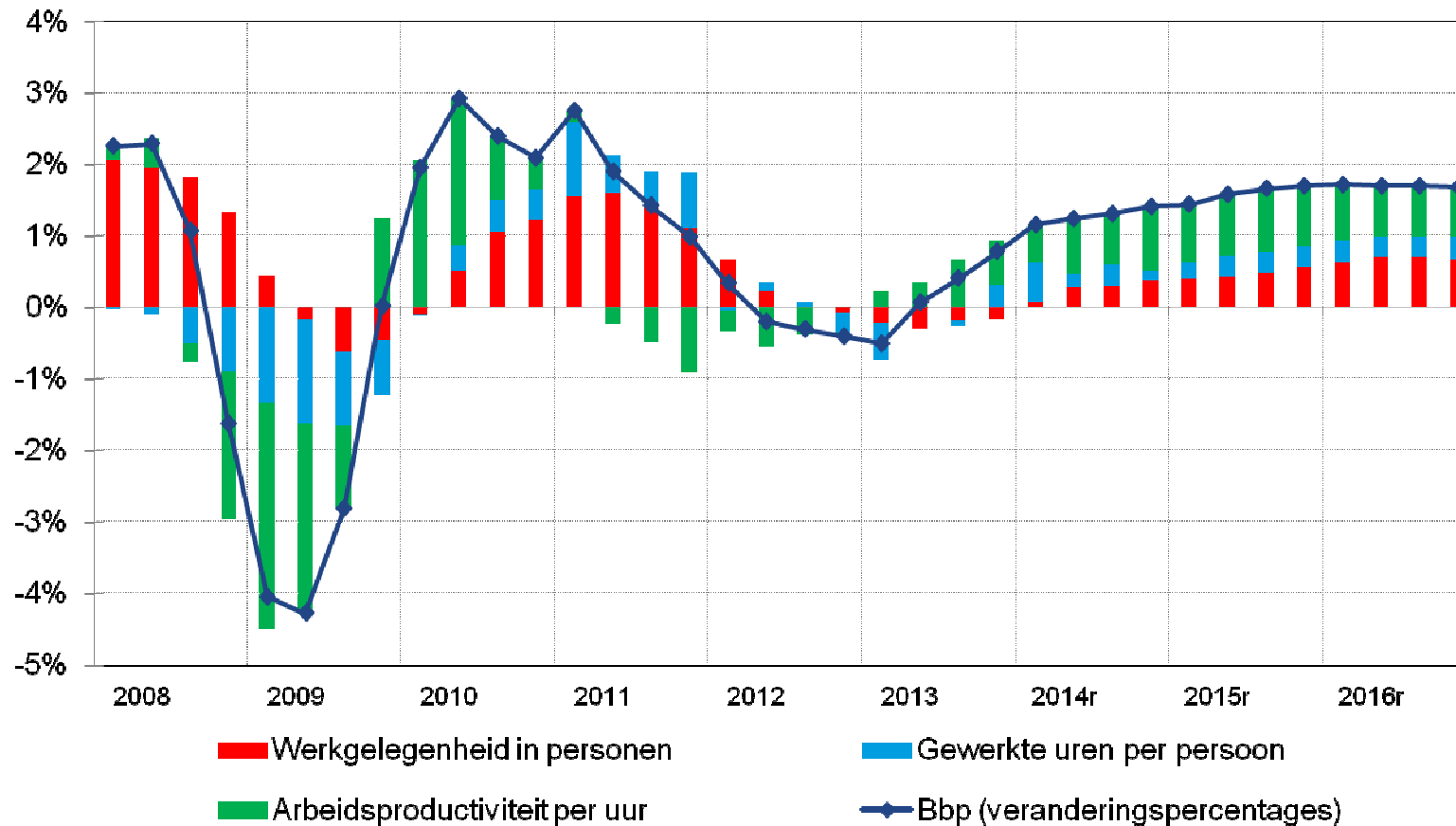
Persconferentie 30 juni 2014

Deel 1

Recente ontwikkelingen op en vooruitzichten voor de arbeidsmarkt

Binnenlandse werkgelegenheid, gemiddelde arbeidsduur en productiviteit

(bijdrage in procentpunt aan de groei op jaarbasis van het bbp naar volume, tenzij anders vermeld; voor seizoen- en kalendereffecten gezuiverde gegevens)

Bronnen: INR, NBB.

Arbidsaanbod en -vraag

(jaargemiddelden; veranderingen ten opzichte van het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld; duizenden personen)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014r	2015r	2016r	p.m. Niveau 2013
Binnenlandse werkgelegenheid	-9	30	63	9	-10	12	22	31	4 546
Zelfstandigen	4	6	10	9	7	6	7	9	752
Loontrekkenden	-13	24	54	1	-16	6	14	22	3 794
Conjunctuurgevoelige bedrijfstakingen	-38	3	32	-6	-24	-2	4	11	2 353
Overheid en onderwijs	14	7	4	-1	-1	-3	-1	0	804
Overige diensten	11	14	18	7	8	10	11	11	637
<i>p.m. Dienstencheques¹</i>	18	15	11	8	8	5	4	4	117
Niet-werkende werkzoekenden	51	14	-20	14	25	17	-6	-15	584
<i>Geharmoniseerde werkloosheidsgraad (%)²</i>	8,0	8,4	7,2	7,6	8,5	8,6	8,5	8,2	8,5

Bronnen: INR, NBB, RSZ, RVA.

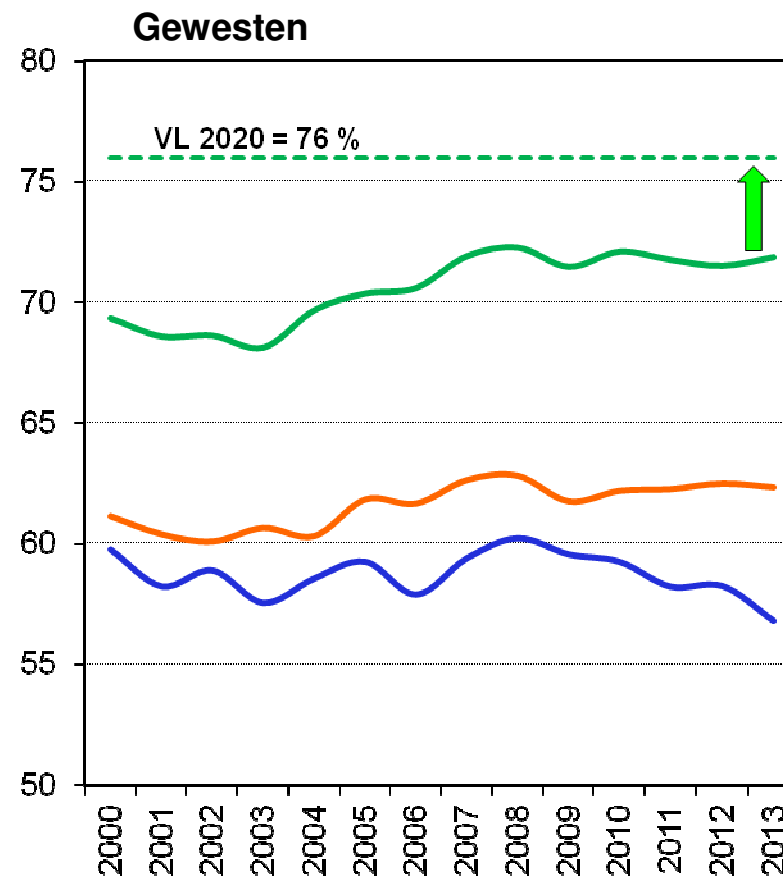
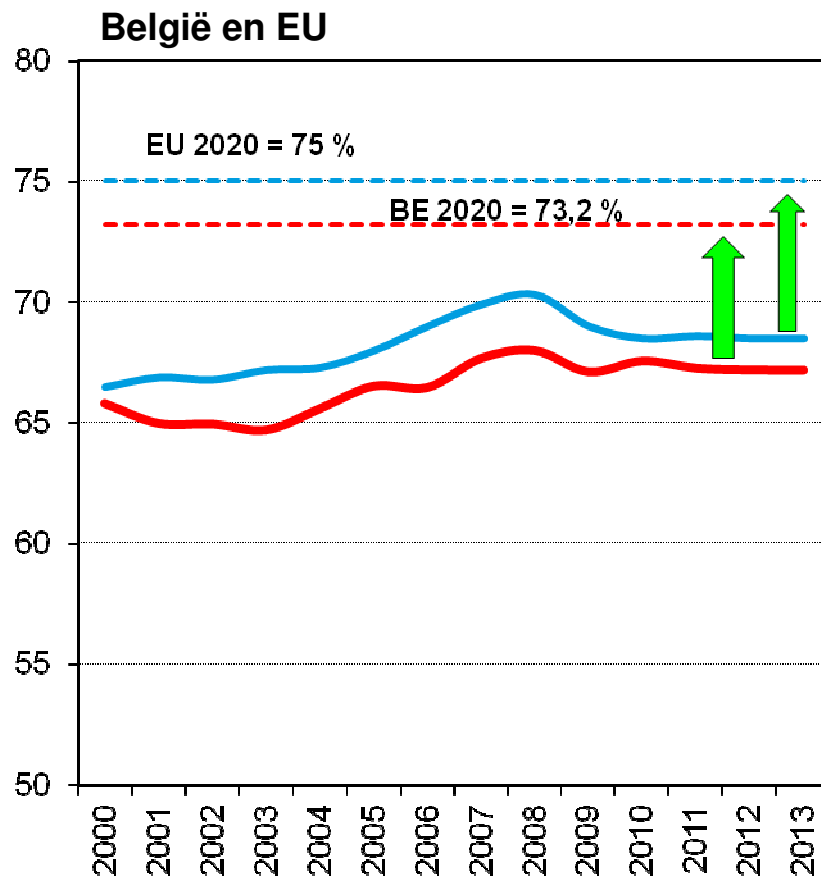
¹ Op basis van de RSZ-gegevens.

² 15-64 jaar.

Geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad

(in % van de bevolking van 20 tot 64 jaar; jaargemiddelden¹)

- België
- EU²
- - - Doelstelling BE 2020
- - - Doelstelling EU 2020

- Brussel
- Vlaanderen
- Wallonië
- - - Doelstelling Vlaanderen 2020

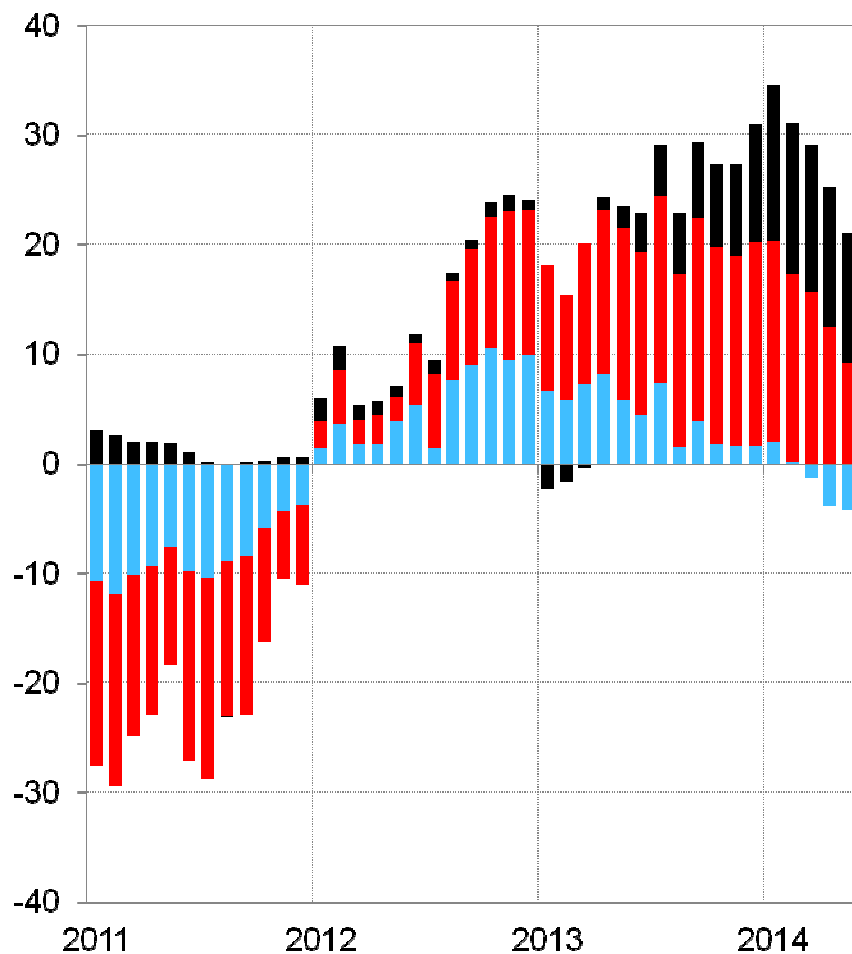
Bronnen: EC, ADS.

¹ Voor de EU gaat het voor de periode 2000-2004 om gegevens m.b.t. het tweede kwartaal.

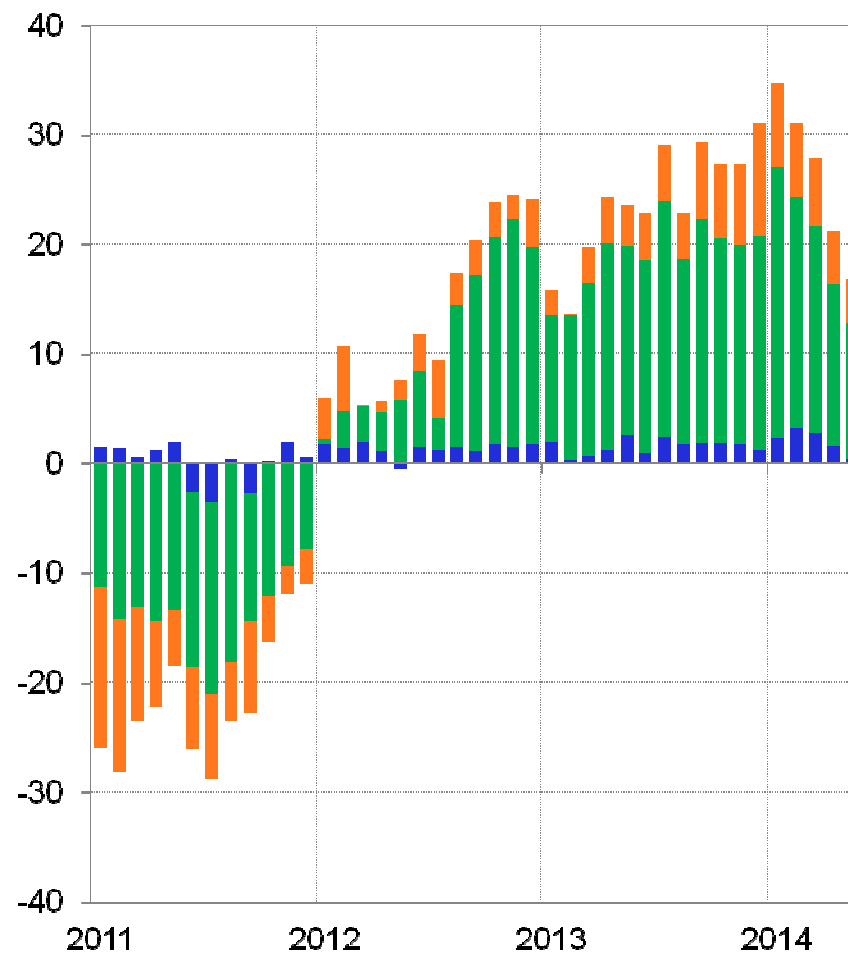
² Met uitzondering van Kroatië dat op 1 juli 2013 toetrad tot de EU.

Niet-werkende werkzoekenden

(veranderingen in duizenden personen t.o.v. de overeenstemmende maand van het voorgaande jaar)

- Minder dan 25 jaar
- Van 25 tot 49 jaar
- 50 jaar en ouder

- Brussel
- Vlaanderen
- Wallonië

Bron: RVA.

Werkloosheidsgraad

(in % van de overeenstemmende beroepsbevolking van 15 tot 64 jaar¹ ; jaargemiddelden)

	2000	2008	2013
Totaal	7,0	7,0	8,5
Vrouwen	8,7	7,6	8,2
Mannen	5,8	6,5	8,7
15-24 jaar	17,5	18,0	23,7
25-54 jaar	6,1	6,1	7,4
55-64 jaar	3,0	4,4	5,4
Ten hoogste lager secundair	11,1	12,5	16,0
Ten hoogste hoger secundair	6,8	7,0	8,3
Hoger	3,3	3,6	4,9
Belgen	6,2	6,3	7,4
Staatsburgers van overige EU-landen ²	10,1	9,1	12,5
Overige	30,7	27,4	29,9
Brussel	14,0	16,0	19,3
Vlaanderen	4,3	3,9	5,1
Wallonië	10,3	10,1	11,4

Bron: ADS.

¹ Deze werkloosheidsgraden worden berekend op basis van de geharmoniseerde gegevens uit de enquête naar de arbeidskrachten.

² Met uitzondering van Kroatië dat op 1 juli 2013 toetrad tot de EU.

Aanbevelingen

- ▶ Er zijn al goede stappen gezet
- ▶ Maar de werkgelegenheidsgraad moet nog aanzienlijk en snel worden verhoogd
- ▶ Pensioen- en arbeidsmarktbeleid hangen samen
- ▶ Het komt erop aan alle talenten te valoriseren in een steeds meer transitionele arbeidsmarkt

4 assen voor het arbeidsmarktbeleid die moeten steunen op modern arbeidsrecht, adequate budgettaire keuzes en goede samenwerking

- ▶ 1. **activering**: rechten en plichten ; individueel begeleiden en toeleiden naar arbeidsmarkt, eerste werkervaring of competentieversterking ; Europees 'Jongerengarantie'-initiatief in praktijk brengen
- ▶ 2. **transities en mobiliteit** : statuten verder harmoniseren ; arbeidsrecht meer ondersteunend maken voor transities ; beroep op economische werkloosheid omkaderen
- ▶ 3. **opleiding**: voortijdige schoolverlating bestrijden ; meer aandacht geven aan technische richtingen en alternerend leren ; tweede kans geven ; verworven competenties erkennen
- ▶ 4. **integratie van kansengroepen**: diversiteitsbeleid voeren ; effectieve uittredingsleeftijd optrekken ; loonkosten beter in lijn brengen met productiviteit, o.m. door inzetbaarheid te versterken met opleiding

Deel 2

Deelname aan de arbeidsmarkt van personen met een arbeidsbeperking of een chronisch gezondheidsprobleem

Administratieve gegevens

(aantal uitkeringsgerechtigden, tenzij anders vermeld, in 2012/2013¹)

	Duizenden personen
Sociale zekerheid	
Arbeidsongeschiktheid (invaliditeit) ²	321
waarvan aan het werk	105
Beroepsziekten met blijvende ongeschiktheid ³	20
<i>p.m. Arbeidsongevallen met blijvende ongeschiktheid⁴</i>	14
Werkloosheid	
Werklozen met een gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid	25
Sociale bijstand	
Integratie- en inkomensvervangende tegemoetkoming ³	139

Bronnen: FAO, FBZ, FOD Sociale Zekerheid – DG Personen met een handicap, RIZIV, RVA.

¹ Diverse periodes.

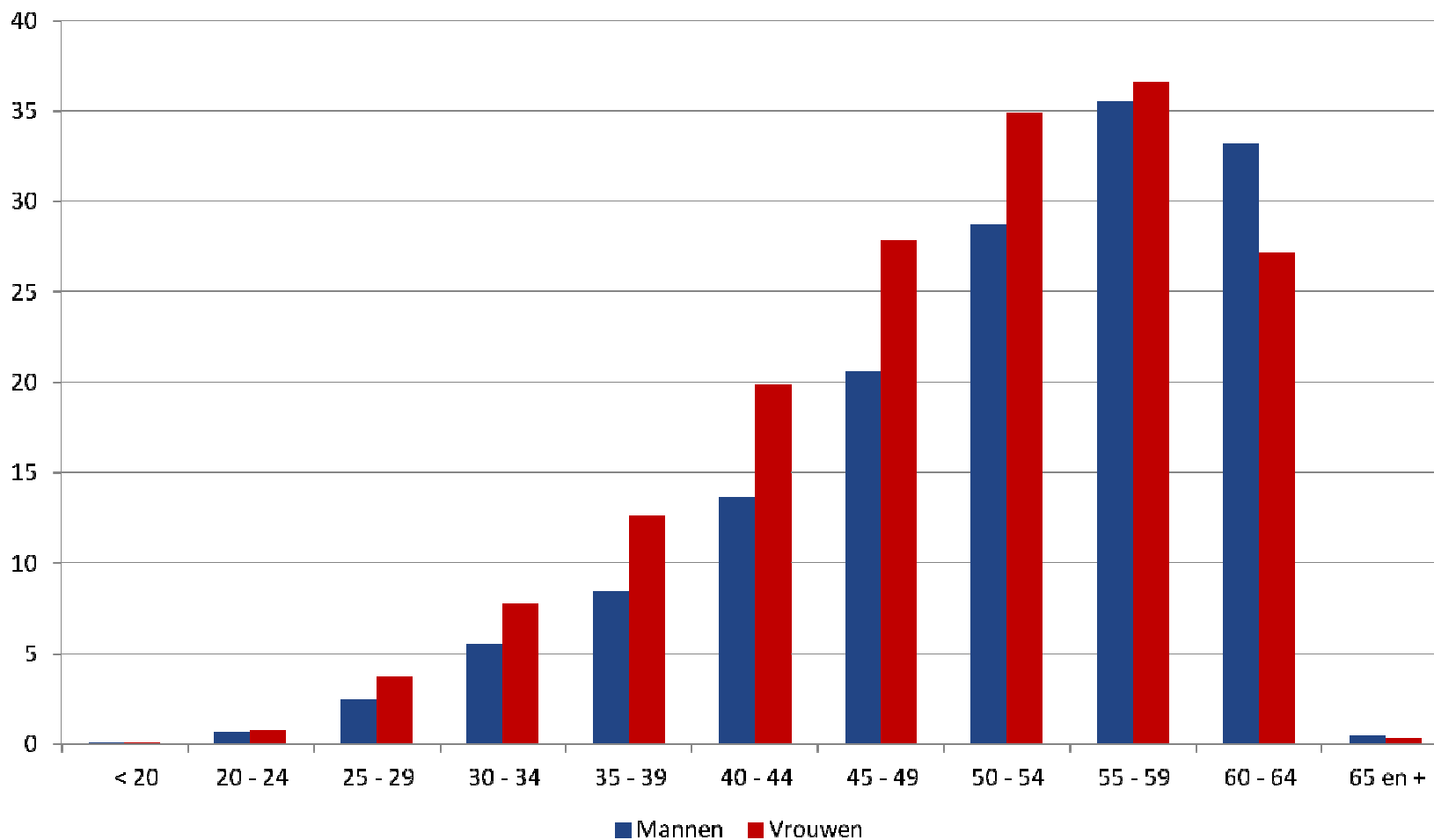
² Werknemers en zelfstandigen.

³ Personen van 15 tot 64 jaar.

⁴ Aantal slachtoffers van een erkend arbeidsongeval in 2012, aangezien er geen gegevens beschikbaar zijn inzake het totale aantal uitkeringsgerechtigden.

Aantal invaliden per leeftijdsgroep en geslacht

(in duizenden personen, tenzij anders vermeld, situatie op 31 december 2013)

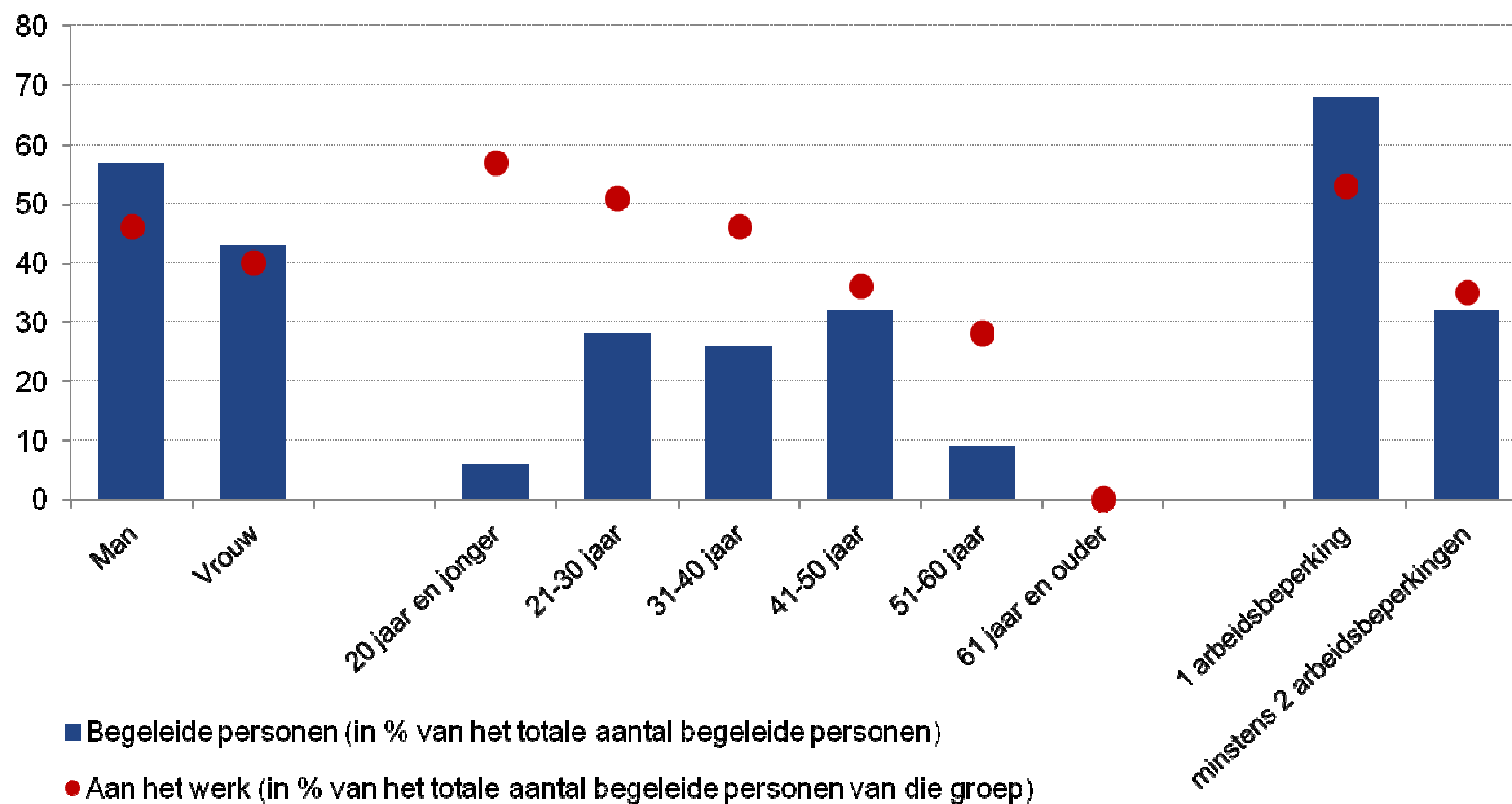

Bron: RIZIV.

Situatie in Vlaanderen

- ▶ In 2013 ongeveer 29 000 werkzoekenden met een arbeidshandicap (VDAB-definitie): dit is 13,2 % van het totale aantal NWWZ
- ▶ Begeleiding door de Gespecialiseerde trajectbepalings- en begeleidingsdienst (GTB)

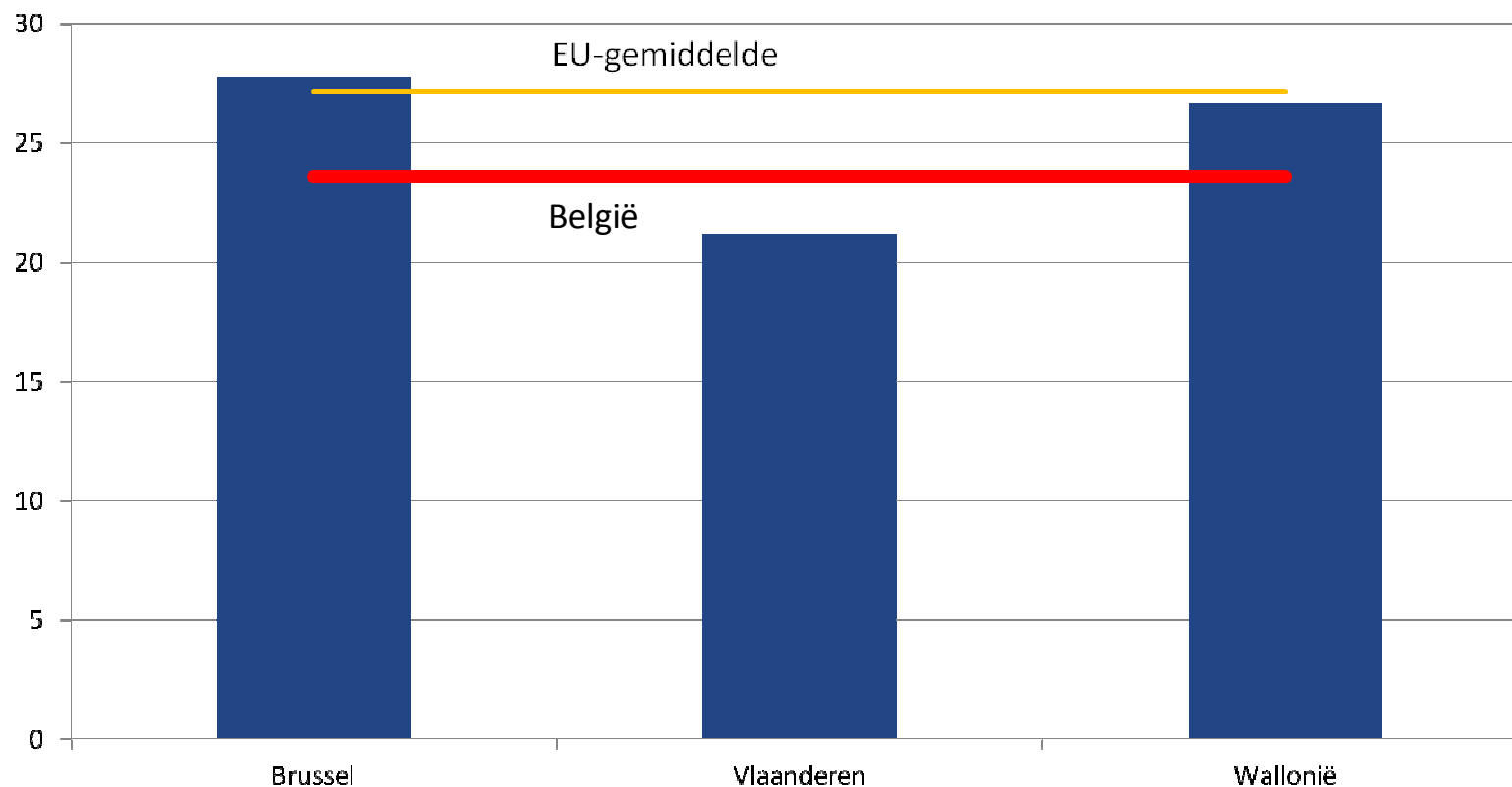
(gegevens m.b.t. 2012)

Bron: GTB.

Enquêteresultaten: aandeel van de bevolking dat aangeeft een arbeidsbeperking of langdurig gezondheidsprobleem te hebben

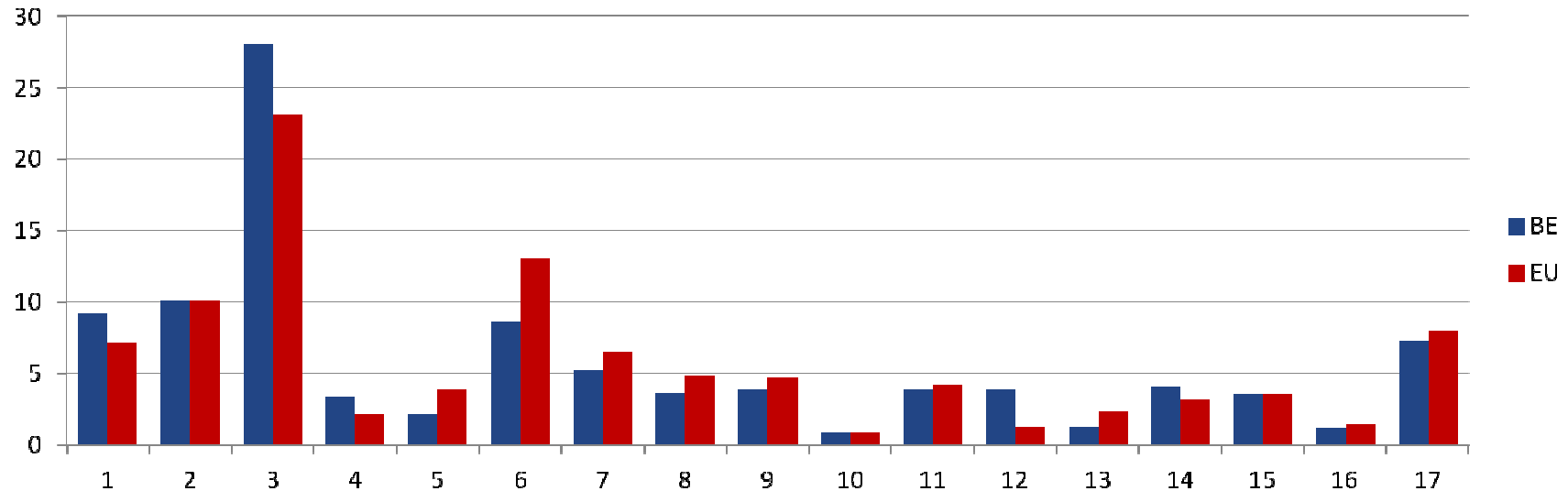
(in % van de overeenstemmende 15-64-jarige bevolking, gegevens voor 2011)

Bron: EC (EAK, microgegevens), ad hoc module 2011.

Aandeel van de verschillende vormen van belemmeringen en langdurige gezondheidsproblemen

(in % van de 15-64-jarige bevolking die aangeeft een probleem te hebben, gegevens voor 2011)

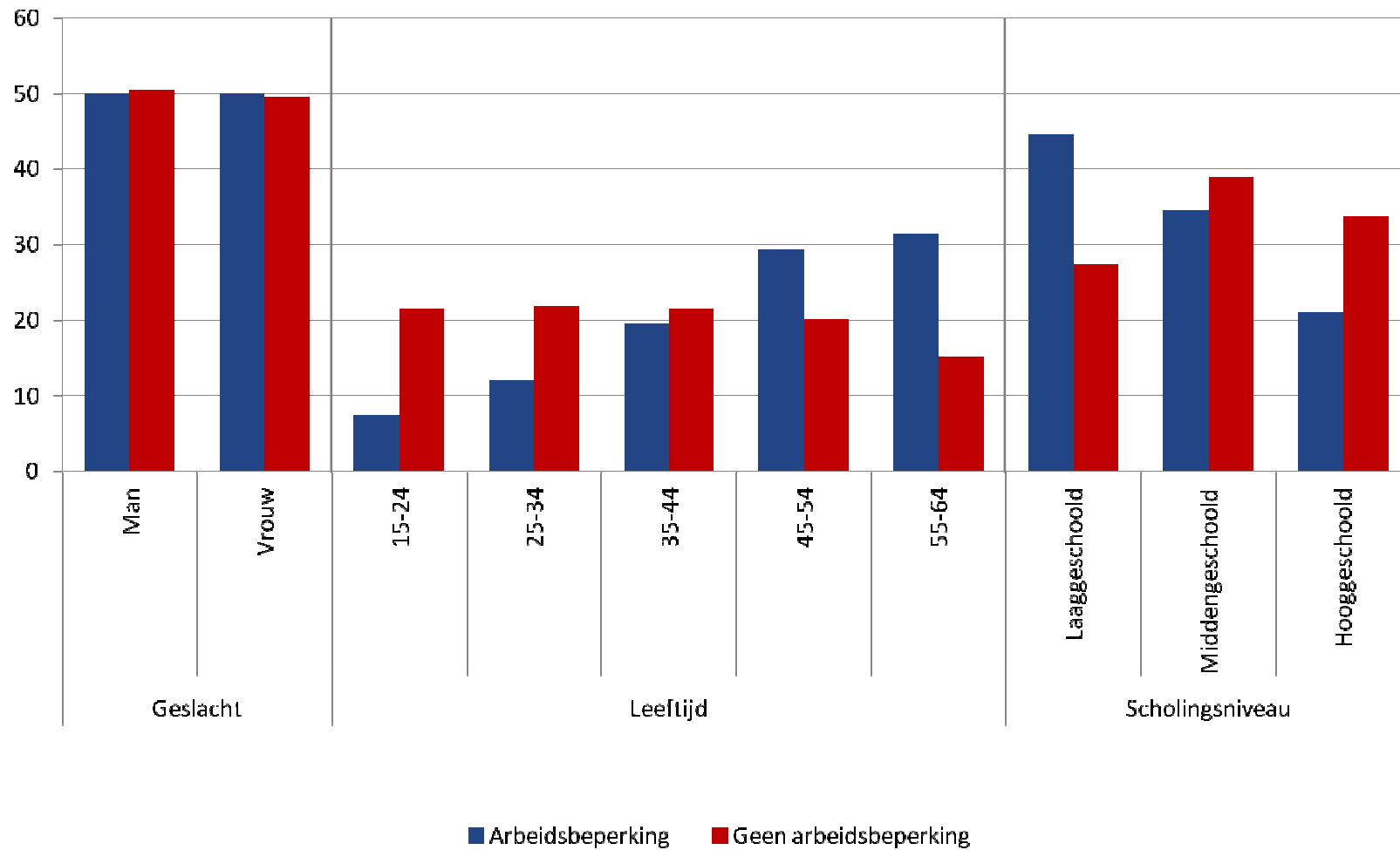

- 1 = Problemen met armen of handen (met inbegrip van artritis of reuma)
- 2 = Problemen met benen of voeten (met inbegrip van artritis of reuma)
- 3 = Problemen met rug of nek (met inbegrip van artritis of reuma)
- 4 = Kanker
- 5 = Huidaandoeningen, met inbegrip van allergieën en ernstige misvorming
- 6 = Hart-, bloeddruk- of bloedsomloopstoornissen
- 7 = Thorax- of ademhalingsproblemen, met inbegrip van astma en bronchitis
- 8 = Maag-, lever-, nier- of spijsverteringsstoornissen
- 9 = Diabetes
- 10 = Epilepsie (met inbegrip van stuipen)
- 11 = Ernstige hoofdpijn, zoals migraine
- 12 = Leerproblemen (lezen, schrijven of rekenen)
- 13 = Chronische angst
- 14 = Depressie
- 15 = Andere mentale, emotionele of zenuwstoornissen
- 16 = Andere progressief verlopende ziekten (met inbegrip van multiple sclerose, hiv, ziekte van Alzheimer, ziekte van Parkinson)
- 17 = Andere langdurige gezondheidsproblemen

Bron: EC (EAK, microgegevens), ad hoc module 2011.

Samenstelling van de bevolking met en zonder arbeidsbeperking of langdurig gezondheidsprobleem in België

(in % van de overeenstemmende 15-64-jarige bevolking, gegevens voor 2011)

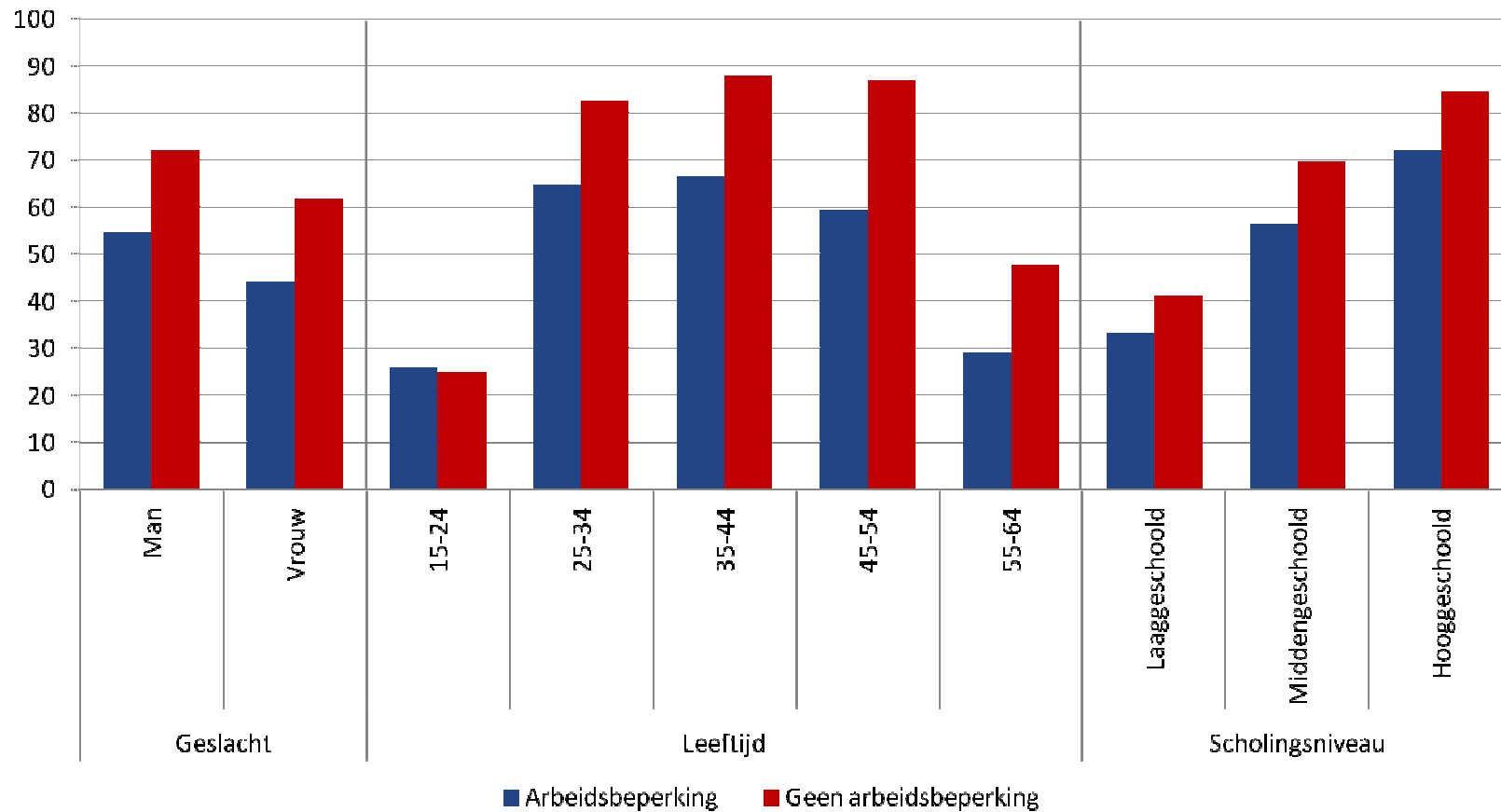

Bron: EC (EAK, microgegevens), ad hoc module 2011.

Werkgelegenheidsgraad van de verschillende bevolkingsgroepen in België

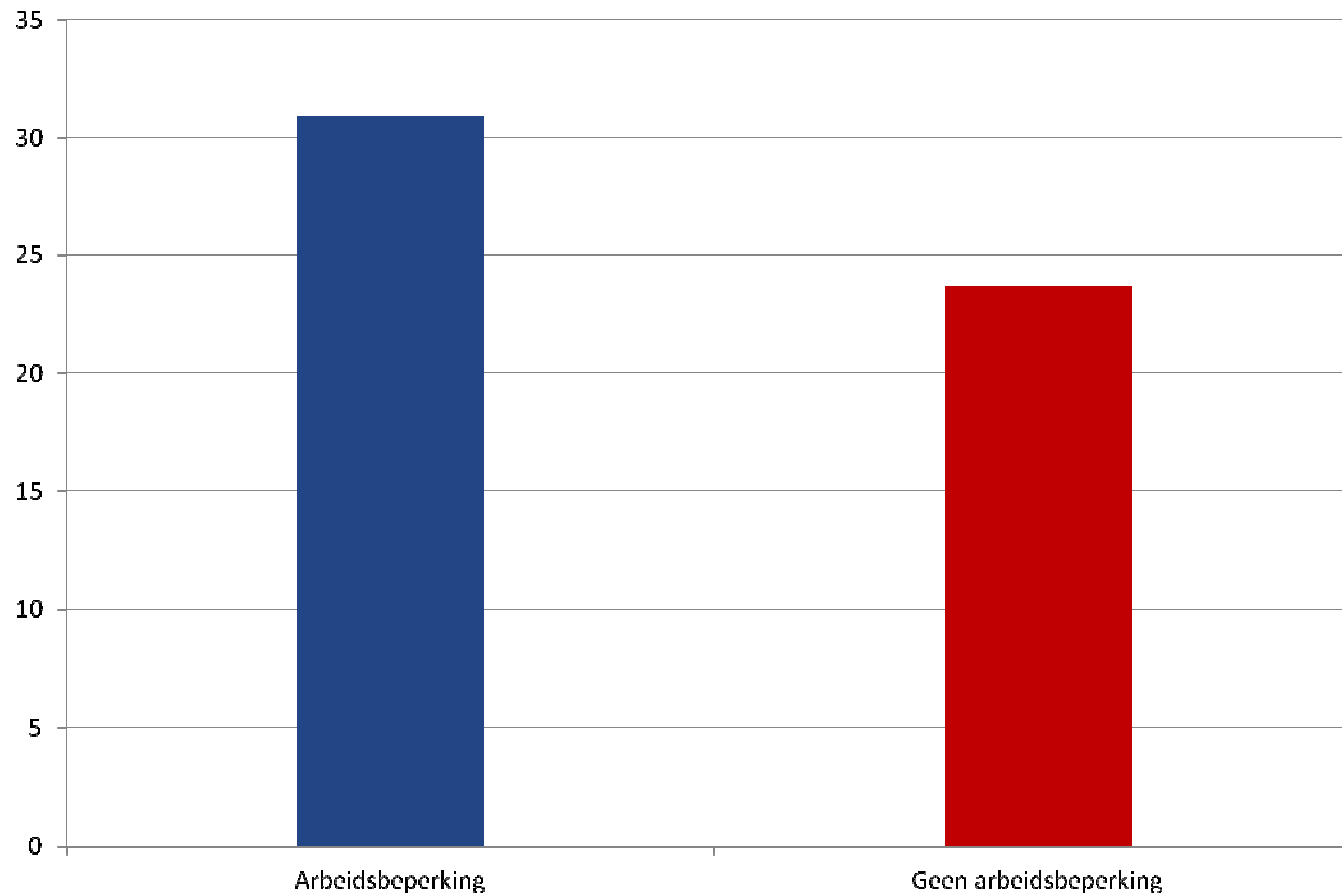
(in % van de overeenstemmende 15-64-jarige bevolking, gegevens voor 2011)

Bron: EC (EAK, microgegevens), ad hoc module 2011.

Aandeel deeltijdwerkers

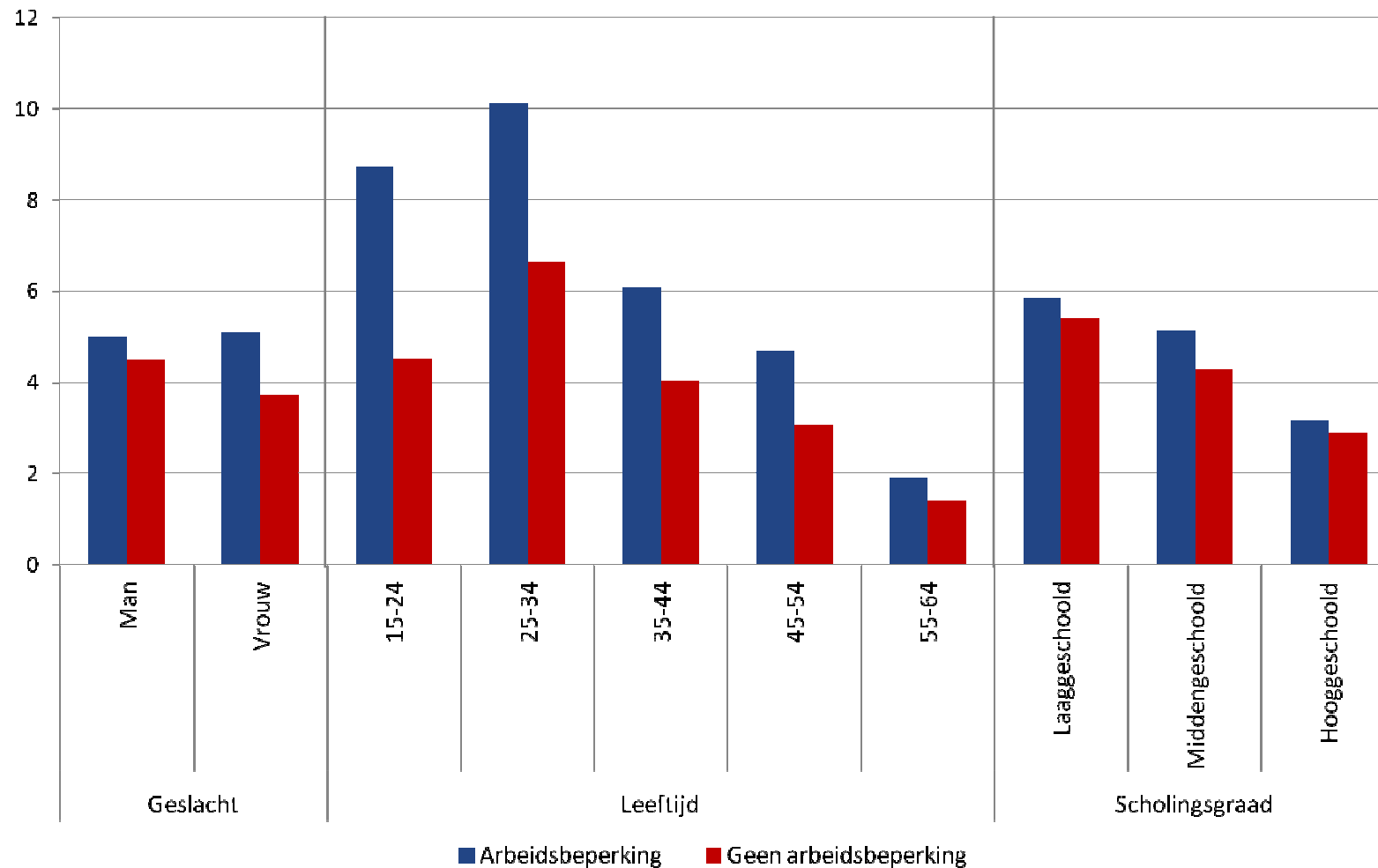
(in % van de overeenstemmende 15-64-jarige werkende bevolking, gegevens voor 2011)

Bron: EC (EAK, microgegevens), ad hoc module 2011.

Werkloosheidsratio's van de verschillende bevolkingsgroepen in België

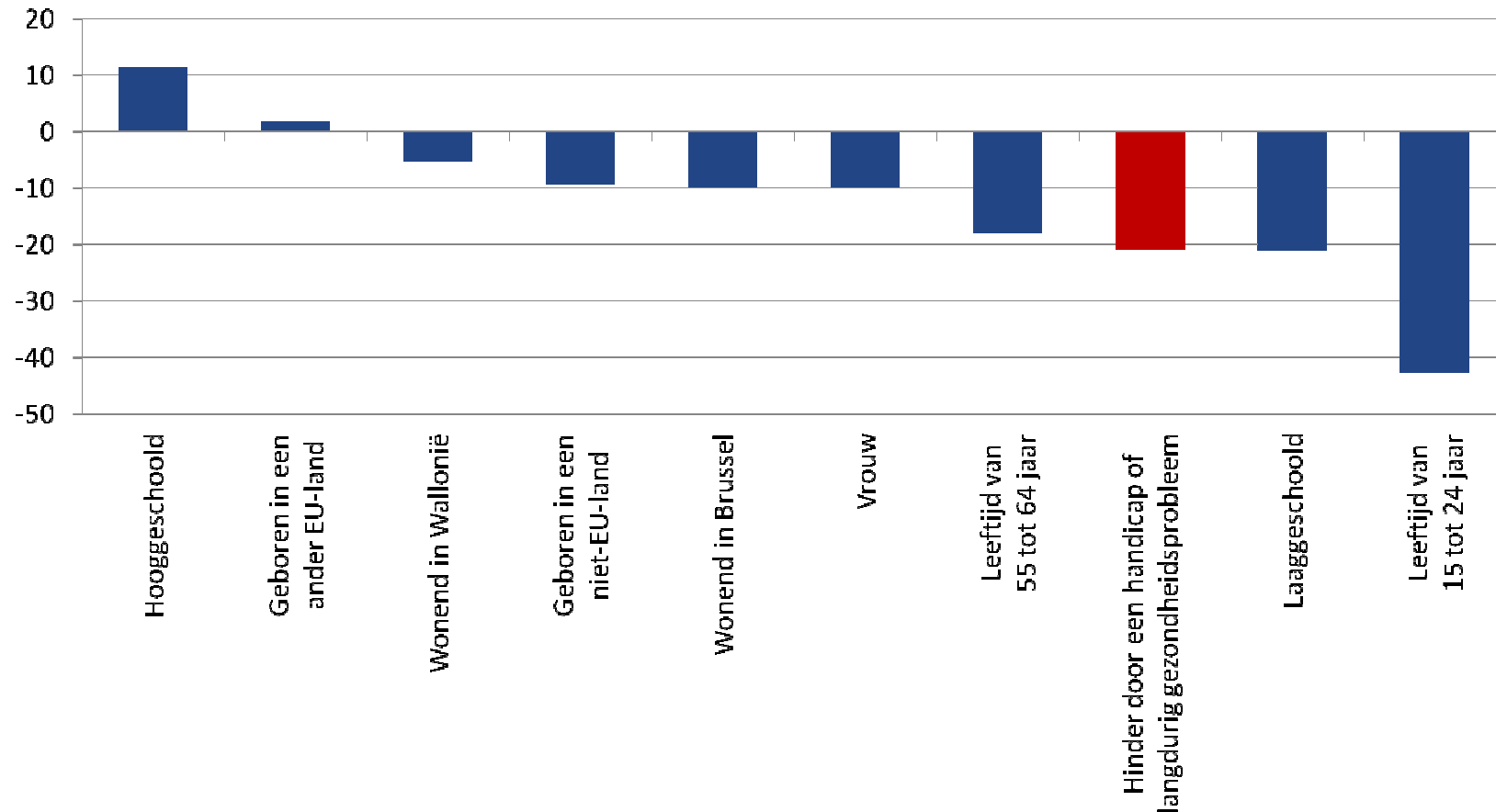
(in % van de overeenstemmende 15-64-jarige bevolking, gegevens voor 2011)

Bron: EC (EAK, microgegevens), ad hoc module 2011.

Kans om aan het werk te zijn bij ondervinden van hinder door een handicap of langdurig gezondheidsprobleem: afwijkingen t.o.v de referentiegroep¹

(logitmodel², gegevens voor 2011)

Bronnen: ADS (EAK, microgegevens), berekeningen NBB met niet-gewogen gegevens.

¹ De referentie is een in Vlaanderen wonende, in het eigen land geboren, middengeschoolde man tussen 25 en 54 jaar die geen hinder ondervindt door een handicap of langdurig gezondheidsprobleem.

² Significant op 1 % voor alle resultaten. De R^2 18,52%. De in de grafiek opgenomen kansen zijn niet additief. De gehanteerde weergave is van het ceteris paribus-type: er wordt telkens één kenmerk gewijzigd ten opzichte van de referentiegroep.

Inactiviteitsvallen¹

(relatieve verandering van het netto-inkomen bij de overgang van naar werk², in %, in 2012)

	Invaliditeit: vanuit maximale uitkering			Sociale bijstand: vanuit IVT en IT (cat.5) ³		
	Tewerkstelling aan			Tewerkstelling aan		
	100%	50%	33%	100%	50%	33%
Alleenstaande	-10	21	16	38	26	21
Eenoudergezin	-18	5	2	24	17	14
Eenverdienerskoppel zonder kinderen	-14	21	17	33	22	18
Eenverdienerskoppel met kinderen	-10	12	8	27	17	15
Tweeverdienerskoppel zonder kinderen	-8	11	9	41	21	15
Tweeverdienerskoppel met kinderen	-12	3	2	26	13	8

Bron: CSB.

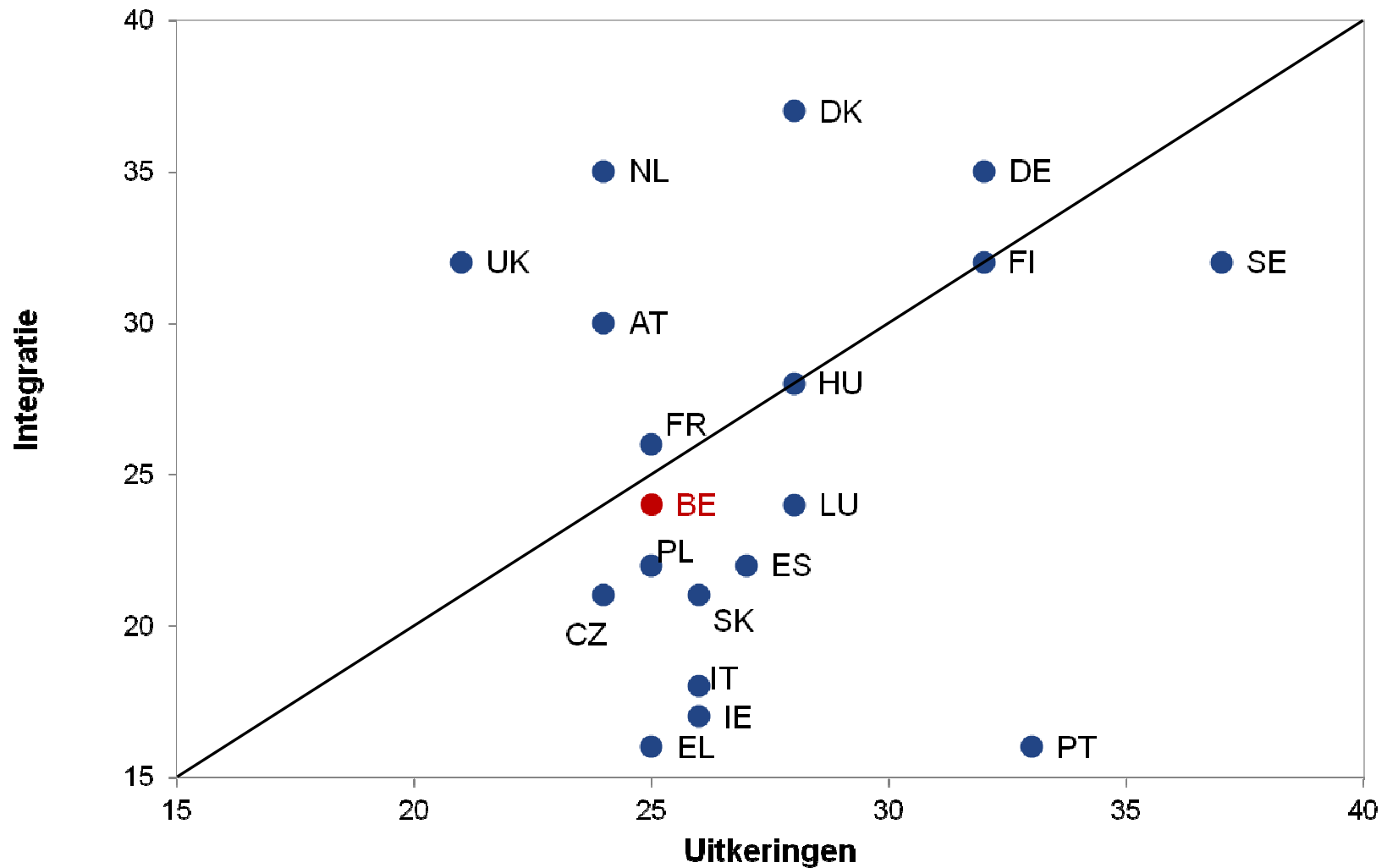
¹ Groen wijst erop dat er geen financiële val voorkomt, d.w.z. een verandering van het netto inkomen groter dan of gelijk aan 15%. Oranje wijst op het bestaan van een financiële val, d.w.z. een positieve verandering van het netto inkomen kleiner dan 15%. Rood wijst op een financieel verlies.

² Tewerkstelling tegen het minimumloon voor 21-jarigen zonder anciënniteit. Bij deeltijdwerk wordt het loon verminderd in functie van de werktijd. Een werkende partner werkt voltijds en ontvangt een loon dat 130% van het minimumloon belooft.

³ IVT = Inkomensvervangende tegemoetkoming ; IT = Integratietegemoetkoming. Categorie 5 betreft de personen met een zeer beperkte zelfredzaamheid.

Beleid inzake personen met een arbeidsbeperking in de EU¹

(waarden op een schaal van 0 tot 50, in 2007)

Bron: OESO.

¹ Geen gegevens voor de EU-lidstaten Bulgarije, Cyprus, Estland, Kroatië, Letland, Litouwen, Malta, Roemenië en Slovenië, die geen lid zijn van de OESO.

Aanbevelingen

- ▶ **Verbetering statistische informatie:** specifiek register opstellen
- ▶ **Preventie:** werkomstandigheden bewaken en aanpassen in lijn met veiligheids- en gezondheidsvoorschriften; naleving door arbeidsinspectie laten controleren; werkgevers responsabiliseren
- ▶ **Participatie aan arbeidsmarkt:** informeren via gewestelijke agentschappen; reële jobkansen begeleiden; herstel van rechten garanderen bij stopzetting werk; van werk aantrekkelijke optie maken
- ▶ **Menselijk kapitaal:** jongeren zoveel mogelijk in gewoon onderwijs integreren; in permanente opleiding voorzien; herinschakeling bevorderen ('Back to work')
- ▶ **Steun voor beroepsintegratie:** sectorale akkoorden sluiten; arbeidsomstandigheden aanpassen; integratie subsidiëren; voor sommige gevallen in aangepaste formules blijven voorzien